

WINNENDE VEILIGHEIDSESSAYS OVER DE KRACHT VAN TAAL,
BIG DATA EN COMMUNICATIEF PARADIGMA

VERDER KIJKEN DAN GEIJKTE MIDDELEN

Oefeningen, trainingen en toolbox-meetings zijn de geijkte middelen waarmee chemiebedrijven de veiligheid trachten te verhogen. Volgens de winnaars van de Essaywedstrijd Duurzame Veiligheid 2030 helpen een bewust taalgebruik, analyse van big data en een andere organisatievorm het veiligheidsniveau verder te verhogen.

Tekst: Erik te Roller

Marcel van Marrewijk, Berry Tanis en Raymond Brood.

'Bedrijven zijn te veel in oude "beheersingsparadigma" blijven hangen'

SUCCESVOL TRANSFORMEREN

Veiligheid kun je als bedrijf niet in een aparte silo op een hoog niveau brengen. Een hoge graad van veiligheid valt alleen te bereiken met een organisatievorm waarbij professionals een grote rol spelen. Dit vergt een complete transformatie. Dat is de kern van het essay van Marcel van Marrewijk, bestuursvoorzitter van Hogeschool SDO in Rotterdam, en Berry Tanis en Raymond Brood, beiden oprichter en eigenaar van Workmetrics.

De procesindustrie heeft in de loop van de jaren meer grip gekregen op de veiligheidsrisico's, bijvoorbeeld door te werken met uitgebreide instructies, procedures en protocollen. Later zijn hier de trainingen, toolboxen en veiligheidsdagen bijgekomen, bedoeld om via het bewustzijn, gedrag en de cultuur de veiligheid verder te verhogen. Maar een nog hoger veiligheidsniveau bereiken blijkt in de praktijk toch lastig te zijn. Dat komt volgens de auteurs omdat bedrijven ondanks alle inspanningen nog te veel in het oude 'beheersingsparadigma' zijn blijven hangen. Hierdoor ervaren de professionals in de organisatie de aansturing nog te veel als 'iets van boven'. Er zijn te weinig inspraakmogelijkheden en gelegenheden om mee te denken. Incidenten resulteren dan ook steevast in aangescherpte procedures en misgelopen bonussen, zo stellen de drie auteurs. Zij raden aan volop gebruik te gaan maken van de creativiteit en ervaring van de professionals, om zo samen tot hoogwaardige veiligheidspraktijken te komen. "Stap af van het probleemgericht denken en het toetsen van zaken aan de minimumeisen. Start de dialoog over hoe veilig het in het bedrijf zou kunnen zijn", zo schrijven zij. In wezen komt dit neer op een overstap maken naar een van de organisatievormen van het 'communicatief paradigma', waarbij de betrokkenheid van professionals veel groter is en netwerken een belangrijke functie vervullen.

Het toeval wil dat bedrijven de komende jaren met grote veranderingen te maken krijgen, zoals de energietransitie, de overgang naar een circulaire economie en de dynamiek van de wereldeconomie. Om te overleven in een minder stabiele en voorspelbare omgeving zijn ze min of meer gedwongen over te gaan op open en meer flexibele organisatievormen, die passen bij het 'communicatief paradigma'. Laat dat nu net de organisatievormen zijn waarmee ook een veel hoger veiligheidsniveau valt te bereiken, zo stellen de auteurs vast. Dat hoeft niet meer tijd en geld te kosten, omdat de hele werkgemeenschap meer geïmmiteerd is en de zaken beter onder controle heeft. Langs die weg zullen ze ook een essentiële bijdrage aan de veiligheidspraktijk kunnen leveren, aldus de auteurs.

Eind september heeft staatssecretaris Stientje van Veldhoven van Infrastructuur en Waterstaat de drie winnaars van de essaywedstrijd bekendgemaakt op het jaarcongres van het programma Duurzame Veiligheid 2030. De tien beste van de 33 ingezonden essays verschijnen begin 2019 in een bundel. Uit deze tien heeft een jury onder voorzitterschap van Ruud van Doorn, de CEO van Bilfinger, de drie beste gekozen.

Over het essay 'De kracht van taal' zegt de jury dat het vernieuwend is en toegevoegde waarde heeft door het gekozen perspectief. "In het huidige 'harde' tijdperk van data, structuren en cijfers is dit een welkome tegenhanger." Over het essay 'Succesvol transformeren' merkt de jury op dat het een helder betoog betreft over de voorwaardelijke context van de veiligheid. Het gaat vooral om wat er nodig is om samen toe te groeien naar een veiligere en duurzamere samenleving. Over het essay 'Big data' ten slotte laat de jury weten dat dit onvermijdelijke thema op een genuanceerde positief kritische manier wordt belicht.